

POSTANOWIENIE

30 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 30 lipca 2025 r. w Warszawie
żądania sędziego X. Y. wyłączenia go ze sprawy zażaleniowej Sądu Apelacyjnego
w Gdańsku, I ACz 43/23,
z powództwa C. T.
przeciwko M. C.
o uznanie za pokrzywdzonego i dyskryminowanego orzeczeniem sądowym,

odmawia wyłączenia sędziego.

UZASADNIENIE

Pozwaną w sprawie jest sędzia Sądu Okręgowego w Szczecinie. Dlatego Sąd ten wystąpił do Sądu Apelacyjnego w Szczecinie o wyznaczenie innego sądu (art. 48¹ k.p.c.). Postanowieniem z 2 lipca 2020 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyznaczył Sąd Okręgowy w Słupsku, w którym przewodniczący w sprawie zarządzeniem z 22 grudnia 2022 r. zwrócił pozew ze względu na nieuiszczenie opłaty mimo wezwania.

Powód zaskarżył zarządzenie o zwrocie pozwu zażaleniem, które w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku zostało przydzielone sędziemu X. Y., w trybie § 43 ust. 1 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych (r.u.s.p.), tj. przez System Losowego Przydziału Spraw (SLPS). Sędzia X. Y. złożył żądanie wyłączenia go ze sprawy, ponieważ w innej sprawie z powództwa tego samego powoda pozwaną jest

sędzia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, orzekająca w jednym wydziale z sędzią X. Y.

Wniosek o wyłączenie sędziego X. Y. został przydzielony sędzi X.1 Y.1, w trybie § 73 ust. 3 r.u.s.p., tj. losowania spośród sędziów mogących niezwłocznie przystąpić do jego rozpoznania. Sędzia X.1 Y.1 złożyła żądanie wyłączenia jej ze sprawy z tej samej przyczyny, co sędzia X. Y., a ponadto ze względu na złożenie przez żonę powoda skargi na sędzię X.1 Y.1 do rzecznika dyscyplinarnego. Wnioski sędziów X. Y. i X.1 Y.1 zostały przydzielone w trybie § 73 ust. 2 r.u.s.p. kolejnemu sędziemu, który także złożył żądanie wyłączenia z tej samej przyczyny, co sędziowie X. Y. i X.1 Y.1. Powiększająca się liczba żądań wyłączenia była przydzielana w trybie art. 73 ust. 3 r.u.s.p. kolejnym sędziom, którzy kolejno żądali swojego wyłączenia. Po złożeniu żądania wyłączenia przez ostatniego sędziego Sądu Apelacyjnego, spełniającego wymóg z § 73 ust. 3 r.u.s.p., właściwym do rozstrzygnięcia o żądaniu sędziego sprawozdawcy X. Y. stał się Sąd Najwyższy (art. 52 § 1 k.p.c.).

Sędzia jako przyczynę swojego żądania wskazał wyłącznie proces między inną sędzią i powodem. Gdyby samo istnienie takiego procesu miało uzasadniać wyłączenie, ustawodawca dyspozycją art. 48¹ k.p.c. objąłby nie tylko sprawy, w których sędzia danego sądu jest stroną, lecz objąłby wyłączeniem całego sądu wszystkie sprawy z udziałem strony będącej przeciwnikiem procesowym któregośkolwiek z sędziów danego sądu. Treść art. 48 i 48¹ k.p.c. jednoznacznie wskazuje, że sam fakt istnienia procesu z innym sędzią danego sądu nie uzasadnia wyłączenia, a powołanie się przez sędziego na art. 49 § 1 k.p.c. służy obejściu zakresu wyłączenia określonego w art. 48 k.p.c. Przepis ten ogranicza wyłączenie wszystkich sędziów danego sądu do spraw z udziałem któregośkolwiek sędziego tego sądu lub osób określonych w art. 48 § 1 pkt 2 i 3 k.p.c. Tymczasem zażalenie powoda zostało złożone w sprawie z jego powództwa przeciwko osobie niezwiązanej z sędziami Sądu Apelacyjnego w Gdańsku. Dlatego Sąd Najwyższy oddalił żądanie sędziego X. Y. Odmowa wyłączenia sędziego, któremu sprawa została przydzielona, czyni bezprzedmiotowymi żądania wyłączenia złożone przez pozostałych sędziów.

Zwraca uwagę nieprawidłowy tryb postępowania polegający na przydzielaniu żądania sędziego sprawozdawcy kolejnym sędziom. Tymczasem § 73 ust. 3 Regulaminu nakazuje wylosowanie sędziego spośród sędziów mogących niezwłocznie przystąpić do rozpoznania żądania sędziego sprawozdawcy. Zatem już w chwili ustalania kręgu sędziów, wśród których zostanie przeprowadzone losowanie w trybie § 73 ust. 3 r.u.s.p., należy pominąć sędziów, którzy oświadczą, że zażądają swojego wyłączenia. Zakaz składania żądania wyłączenia przez sędziów niebędących członkami składu orzekającego (art. 53¹ § 1 pkt 3 k.p.c.) dotyczy sprawy cywilnej, a nie incydentalnego wniosku o wyłączenie. Sąd Apelacyjny i tak przedstawił żądanie sędziego sprawozdawcy bez rozpoznania któregokolwiek z kolejnych żądań, więc równie dobrze mógł uzyskać odpowiednie oświadczenia bez kolejnych losowań.

[wr]

[r.g.]